

Arkeologisk schaktningsövervakning

KLOCKAREN 21

vid schaktning för fjärrvärme genom stadslager L2001:4288 i
Falun stad och kommun, Dalarnas län
2023

Arkivrapport dnr 126/23

Lee Widegren Lundin

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Topografiska kartan och fastighetsvisning: © Lantmäteriet.

Dalarnas museum, Falun, 2023

Sammanfattning

I augusti 2023 genomförde Dalarnas museum en schaktningsövervakning på fastigheten Klockaren 21 i Falun (figur 1–2). Schaktet innehöll främst omgrävda massor, påförda i modern tid. Vid några ställen noterades tidigare markyta och orörd naturlig mark av lera. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Inledning

Med anledning av att Falu Energi & Vatten AB skulle ansluta fastigheten Klockaren 21 till fjärrvärmenätet genomförde Dalarnas museum en arkeologisk schaktningsövervakning i samband med schaktningsarbetet. Uppdraget gick under Länsstyrelsen i Dalarnas generella beslut (dnr 431-14504-2022) för schaktningsövervakningar inom Falu stadslager L2001:4288.

Syfte

Syftet med undersökningen var att på ett vetenskapligt arbetsätt dokumentera fornlämningen Falu stadslager, L2001:4288. Området nära Stora Kopparberg kyrka är av intresse bland annat för att det kan finnas spår av medeltida bebyggelse. Delar av kyrkan är troligen från 1300-talet.

Metod och genomförande

Schaktet grävdes med grävmaskin. Arkeolog kom till platsen efter att schaktet var grävt. Det hade redan lagts ned grus i botten av schaktet. Schaktet mättes in med RTK-GPS, dokumenterades skriftligt och fotograferades.

Resultat

Schaktet var grävt i Klockarevägen och utmed en sluttande uppfart till bostadshuset på fastigheten och var cirka 52 meter långt (figur 3). Utmed uppfarten var schaktet 0,8–1 meter djupt och i gatan var schaktet 1,4 meter djupt.

Schakthalvan närmast bostadshuset innehöll endast sentida påförda lager av sand, grus och småsten under asfalten.

Mitt i schaktet (A) fanns påförda lager som ovan direkt under asfalten. Cirka 0,5 meter under markytan noterades en tidigare marknivå under de påförda lagren. Den tidigare markytan bedömdes vara sentida och bestod av brun silt med inslag av tegelkross och rötter. Därunder fanns gulbrun stenig sand mot botten av schaktväggen. Det gick inte att utröna om det var påfört eller naturligt förekommande morän. På schaktsidan mittemot fanns sand direkt under asfalten, annars snarlika påförda lager (foto 2).

Sträckan närmast gatan (B) innehöll samma sorts påförda massor som nämnts ovan. Under de påförda lagren fanns, cirka 0,35 meter under markytan, i stället för en äldre marknivå, en troligen omgrävd och sandig

lera med inslag av tegelkross och stenar. I samma lager förekom rötter närmast gatan.

Schaktdelen i gatan var grävd i tidigare ledningsschakt. I schaktväggen åt väst fanns endast vägfyllning av sand och småsten hela vägen ned till botten (foto 1). I schaktväggen mot trottoaren (C) fanns samma vägfyllning ned till 1 meter under asfalten. Därunder fanns 0,4 m kompakt, orörd, naturlig lera som blivit avschaktat i toppen. Ingen ursprunglig marknivå fanns bevarad.

Slutsatser och utvärdering

Inga äldre lämningar framkom vid schaktning. Marken har påverkats kraftigt i modern tid vid bebyggelse av bostäder. Inga ytterligare arkeologiska insatser krävs i det aktuella ärendet. Vid framtida markarbeten i den del av Falu stadslager som ligger närmast kyrkan bör arkeolog närvara då äldre lämningar kan påträffas.

Tekniska och administrativa uppgifter

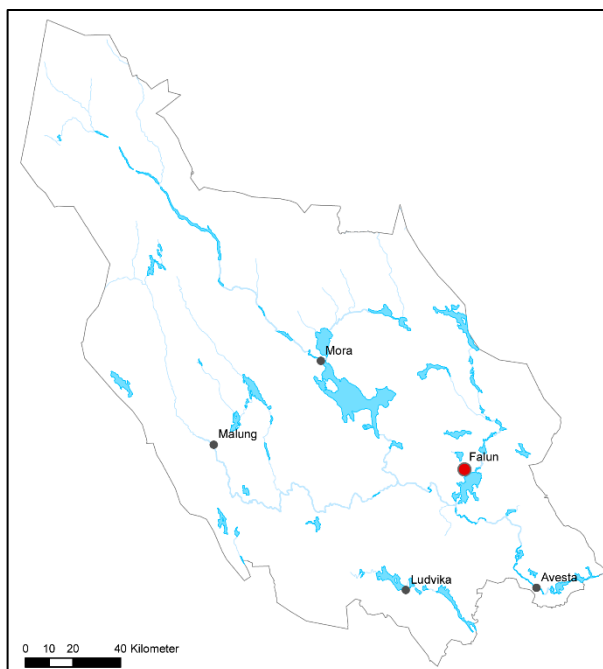
Länsstyrelsens diarienummer:	431-14504-2022 431-11260-2023
Fornreg, uppdragsnummer:	202300148
Socken:	Falu stad
Fornreg, lämningsnummer:	L2001:4288
Fastighet:	Klockaren 21
Koordinater, mitten:	N 6720179 (SWEREF99 TM) E 534504
Höjd (RH 2000):	132–134,5 m.ö.h.
Inmätning:	RTK-GPS
Utförandetid:	2023-08-30
Undersökt yta:	69 kvadratmeter
DM projektnummer:	694
DM diarienummer:	126/23
DM foto accessionsnr:	DM ARK694
Arkeologisk personal:	Lee Widegren Lundin
Projektansvarig:	Lee Widegren Lundin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

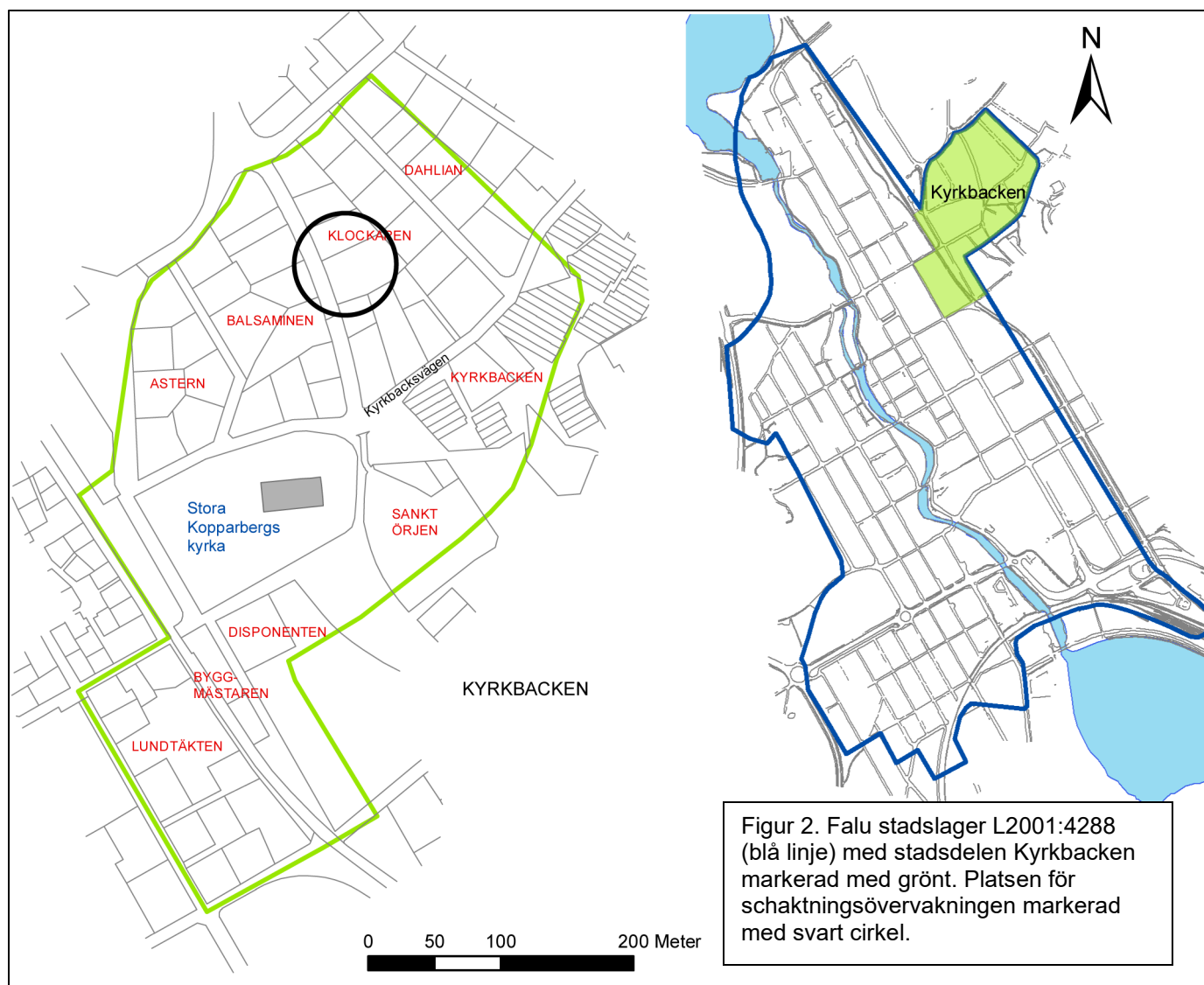
Bilagor

1. Figurer
2. Foton

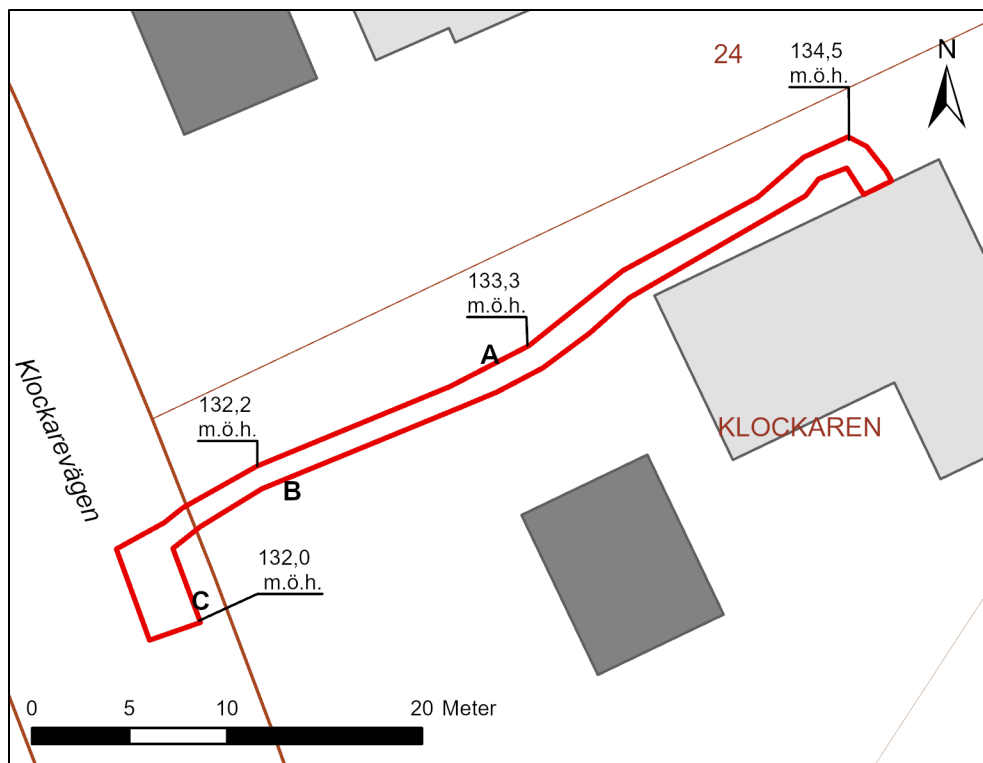
Bilaga 1 Figurer

Figur 1. Karta över Dalarna med Falun markerat med röd prick.

Figur 2. Falu stadslager L2001:4288 (blå linje) med stadsdelen Kyrkbacken markerad med grönt. Platsen för schaktningsövervakningen markerad med svart cirkel.

Figur 3. Utdrag ur topografiska kartan och fastighetsvisning. Schakt i rött. Läge A-C beskrivs i rapporten. Höjdvärdena representerar markytans nivå. Skala 1:500.

Bilaga 2 Foton

Foto 1. Det djupare schaktpartiet i gatan. Tidigare ledningsschakt. Från sydöst. Foto: Lee Widegren Lundin.

Foto 2. Sträckan mitt i schaktet (A). Till vänster syntes utstickande rötter i det som tolkades som tidigare markyta. Från västsydväst. Foto: Lee Widegren Lundin.

Foto 3. Västra schakthalvan närmast gatan. Från västsydväst. Foto: Lee Widegren Lundin.